



Svitlana Boiko
PhD (Economics), Associate Professor,
Bila Tserkva Institute of Economics and Management
42 2nd Komsomolskii Lane, Bila Tserkva, 09100, Ukraine
svitlanaboiko@ukr.net

UDC 336.22 : 351.72



Oksana Drahan
PhD (Economics), Associate Professor,
Kyiv National University of Trade and Economics
19 Kyoto Str., Kyiv, 02156, Ukraine
okdrahan@yandex.ru

Individual income tax in the formation of financial resources of the enlarged government

Abstract. Introduction. At the present stage of social, economic, and geopolitical development of Ukraine, revenues and expenditures disposed by the enlarged government are dominants of the existence of public finance. There is a need for financial support of expenses and search for additional sources of their financing, including funds generated due to the taxation of individual income. *The purpose* of the article is to research the individual income tax in the context of its fiscal efficiency, formation of financial resources of the enlarged government and its compliance with the income level of the population. *Methods.* For the purpose identified, the authors have applied the following economic, mathematical, and statistical methods: clustering, multi-factor regressive modelling, the coefficient method; the method of relative statistical figures. *Results.* The individual income tax should be referred to as a tax (the main direct tax) which forms budgets at different levels. Fiscal significance of this tax is strengthened in the context of macro-fiscal changes. The enhancement of fiscal significance of the individual income tax consists in providing a sixth part of all the revenues of the state budget and a large amount of revenues of local budgets. A multi-factor regressive model of incomes provided by the individual tax income is built as a function of five variables: salary, profit and mixed income, income from property, a basic tax rate for the incomes of natural persons, individual income tax rate for passive revenues. *Conclusions.* The authors have proved inconsistency of fiscal efficiency and social justice of the individual income tax and strengthening of taxation in the period of social and economic instability, which leads to an increase in the unemployment rate and a decrease in the real income of the population. The authors have determined the role of the individual income tax in the formation of budgets and noted that the reinforcement of tax burden occurs coincidentally with a decrease in the real income of the population.

Keywords: Individual Income Tax; Revenues of Consolidated Budget of Ukraine; Income of Population; Economic and Mathematical Modelling.

JEL Classification: E62; H72

DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V161-08>

Бойко С. В.

кандидат економічних наук, доцент,
Білоцерківський інститут економіки та управління, Біла Церква, Україна

Драган О. О.

кандидат економічних наук, доцент,
Київський національний торговельно-економічний університет, Київ, Україна

Податок на доходи фізичних осіб у формуванні фінансових ресурсів розширеного уряду

Анотація. У статті досліджено податок на доходи фізичних осіб у контексті його фінансової ефективності та можливості формування фінансових ресурсів розширеного уряду, а також у контексті узгодженості з рівнем доходів населення. Використано методи економіко-математичного моделювання (кластерний аналіз, багатофакторне регресійне моделювання) для аналізу надходжень податку на доходи фізичних осіб. Цей податок визначено як основний прямий бюджетоутворюючий податок. Визначення еластичності надходжень податку на доходи на фізичних осіб та наявного доходу населення свідчить про наявність суперечностей у дотриманні принципів фінансової ефективності та соціальної справедливості, збільшення надходжень до бюджетів різних рівнів відбувалося одночасно зі зменшенням доходів та рівня життя населення.

Ключові слова: податок на доходи фізичних осіб; доходи Зведеного бюджету України; доходи населення; економіко-математичне моделювання.

Бойко С. В.

кандидат экономических наук, доцент,
Белоцерковский институт экономики и управления, Белая Церковь, Украина

Драган О. А.

кандидат экономических наук, доцент,
Киевский национальный торгово-экономический университет, Киев, Украина

Налог на доходы физических лиц в формировании финансовых ресурсов расширенного правительства

Аннотация. В статье исследуется налог на доходы физических лиц в контексте его фискальной эффективности и возможности формирования финансовых ресурсов расширенного правительства, а также в контексте его согласованности с уровнем доходов населения. Использовано методы экономико-математического моделирования (кластерный анализ, многофакторное регрессионное моделирование) для анализа поступлений налога на доходы физических лиц. Данный налог определен как основной прямой бюджетообразующий налог. Определение эластичности поступлений налога на доходы на физических лиц и дохода населения свидетельствует о наличии противоречий в соблюдении принципов фискальной эффективности и социальной справедливости, а увеличение поступлений в бюджеты различных уровней происходило одновременно с уменьшением доходов и уровня жизни населения.

Ключевые слова: налог на доходы физических лиц; доходы Сводного бюджета Украины; доходы населения; экономико-математическое моделирование.

1. Постановка проблеми

Домінантами існування публічних фінансів являються доходи та видатки, якими розпоряджається розширений уряд, тобто сукупність центральних та місцевих органів влади. В Україні на сучасному етапі соціально-економічного та геополітичного розвитку постала потреба фінансового забезпечення видатків розширеного уряду та пошуку додаткових джерел їх фінансування за альтернативними напрямками: позиковими та податковими фінансовими ресурсами. Протягом останніх років одночасно відбувалася акумуляція як позикових, так і податкових коштів, у тому числі отриманих від оподаткування доходів фізичних осіб.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Науково-методологічне обґрунтування оподаткування доходів фізичних осіб, його фискальне значення та оптимізація ролі у формуванні доходів бюджету досліджувалося у працях вітчизняних учених: Л. В. Барабаш [1], І. Р. Безпалько [2], В. В. Глушенко, В. В. Сомова [3], К. І. Швабій [4], Т. Р. Яроцька [5]. Важливий внесок у теорію та практику моделювання надходжень податку на доходи фізичних осіб до бюджетів різних рівнів бюджетної системи України зробили С. Л. Лондар [6], І. Г. Лук'яненко [7], М. Я. Сидорович [8], В. В. Сомова, О. О. Чумакова [9], О. В. Чумак [10]. Серед зарубіжних вчених варто відзначити: А. Аuerbach (Auerbach, 1987) та Л. Котлікофф (Kotlikoff, 1987) [11], Р. Барро (Barro, 1983) та С. Чаїпат (Chaipat, 1983) [12], Д. Нохенвартер (Hohenwarter, 2009), В. Метзлер (Metzler, 2009) [13], В. Салюзун (Salyzyn, 1986) [14], Д. Феєнберг (Feenberg, 2000) та Й. Потерба (Poterba, 2000) [15]. Незважаючи на науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, малодослідженим залишається фискальний потенціал податку на доходи фізичних осіб в сучасних соціально-економічних умовах та можливості збільшення податкового навантаження на доходи населення у наступних бюджетних періодах.

4. Метою статті є дослідження податку на доходи фізичних осіб у контексті його фискальної ефективності та можливості формування фінансових ресурсів розширеного уряду, а також узгодженості з рівнем доходів населення.

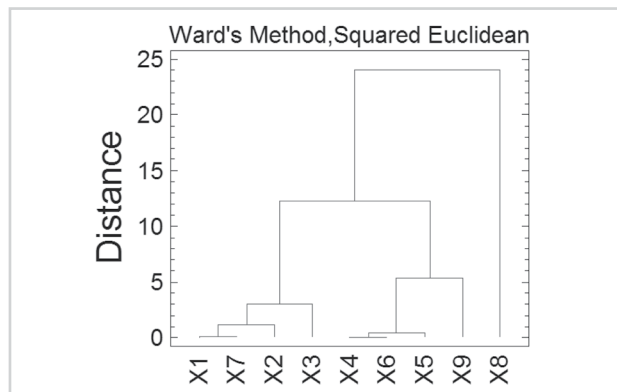
5. Основні результати дослідження

Відповідно до бюджетної класифікації [16], доходи бюджетів можуть формуватися за рахунок податкових, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом та офіційних трансфертів, проте основним джерелом формування фінансових ресурсів розширеного уряду являються податкові надходження, частка яких у доходах Зведеного бюджету України у 2007–2015 рр. коливалася у межах 73–84% [17].

Гіпотезою нашого дослідження визначимо першочерговість податку на доходи фізичних осіб у формуванні фінансових ресурсів розширеного уряду та його бюджетотворюючу роль. Для підтвердження положення про бюджетотворюючу роль податку у 2007–2015 рр. застосуємо кластерний аналіз з використанням програмного продукту Statgraphics за трьома ознаками: обсяг фактичних надходжень до бюджету, середній рівень виконання планових показників та середній темп приросту (рис. 1, рис. 2).

Як видно з рис. 1, визначені групи доходів бюджету утворюють три кластери:

1 кластер об'єднує податок на доходи фізичних осіб, неподаткові надходження, податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість. Для доходів бюджету даного кластеру об'єднані податки та неподаткові надходження, які мають високі середні показники за обсягом надходжень до бюджету, рівня виконання та посередні показники темпів приросту: 669,44 млрд грн., 97,82% та 11,15% відповідно. Протягом досліджуваного періоду надходження від податку на додану вартість становили 1037,04 млрд грн., неподаткових надходжень – 688,04 млрд грн., податку на доходи фізичних осіб – 551,85 млрд грн., податок на прибуток підприємств – 400,81 млрд грн., акцизний податок – 298,20 млрд грн. Макрофискальні тенденції свідчать про наявність бюджетотворюючих податків: податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, акцизний податок, податок на прибуток підприємств з одночасним зменшенням фискальної значимості останнього.



Примітки: X1 – податок та збір на доходи фізичних осіб;
X2 – податок на прибуток підприємств;
X3 – податок на додану вартість;
X4 – акцизний податок;
X5 – податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції;
X6 – інші податки та збори;
X7 – неподаткові надходження;
X8 – доходи від операцій з капіталом;
X9 – офіційні трансферти.

Рис. 1: Дендрограма доходів Зведеного бюджету України у 2007–2015 рр.

Джерело: Розроблено авторами

Fig. 1: Dendrogram of revenues of the Consolidated budget of Ukraine, 2007-2015

Source: Developed by the authors

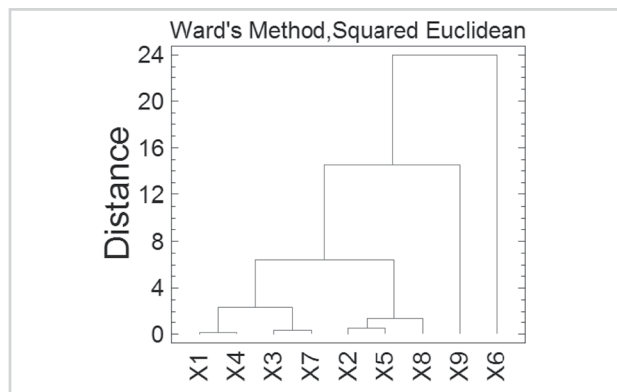


Рис. 2: Дендрограма доходів Зведеного бюджету України у 2015 – I півріччі 2016 рр.

Джерело: Розроблено авторами

Fig. 2: Dendrogram of revenues of the Consolidated budget of Ukraine, 2015 - first half of 2016

Source: Developed by the authors

Кластер 2 характеризується посереднім рівнем середніх показників обсягів надходжень до бюджету, рівня виконання та високим рівнем темпів приросту: 194,08 млрд грн., 91,68% та 28,95% відповідно. До другого кластеру належать акцизний податок, податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції, інші податки та збори та офіційні трансферти;

Кластер 3 представлений лише доходами від операцій з капіталом з урахуванням найнижчих середніх значень за всіма трьома ознаками.

Відповідно до макрофискальних змін у 2015–2016 рр. відбулися структурні зміни у доходній частині бюджету та прогнозування на найближчі бюджетні періоди вимагає детального вивчення останніх звітних періодів. Дендрограма доходів Зведеного бюджету України у 2015 – I півріччі 2016 рр. (рис. 2) підтверджує макрофискальні зміни: кількість кластерів збільшилась з 3 до 4. Податок на доходи фізичних осіб, а також акцизний податок, податок на додану вартість, податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції утворюють кластер 1 із найвищими середніми показниками виконання планових показників та високими

середніми показниками обсягів надходжень до бюджету та темпів приросту, поступаючи лише офіційним трансфертам, які формують кластер 3.

Частка надходжень податку на доходи на фізичних осіб у доходах Зведеного бюджету України у 2007–2015 рр. (рис. 3) коливалася у межах 15–16,5%. Ці коливання були незначними та мали тенденцією до збільшення у 2007–2010 рр., 2011–2014 рр.; зменшення показників мало місце у 2008, 2011 та 2015 рр., що стало наслідком фінансово-економічної кризи та соціальної нестабільності у суспільстві.

За рівнями бюджетної системи до 2011 р. податок на доходи фізичних осіб зараховувався виключно до місцевих бюджетів. Із прийняттям Бюджетного кодексу України у 2010 р. частина надходжень зараховується до державного бюджету. Якщо у 2011–2012 рр. надходження податку на доходи фізичних осіб становили близько 2% доходів державного бюджету, то у 2014 р. вони збільшилися до 3,6%, у 2015 р. становили 8,5%, а у 2016 р. – 9,2% за рахунок запровадження оподаткування доходів від процентів, пенсійних виплат, щомісячних довгочасних грошових утримань та військового збору [18]. Податок на доходи фізичних осіб на 60% забезпечував формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування. Лише у 2015 р. його частка зменшилася до 45,6% за рахунок структурних зрушень у дохідній частині та реалізація фінансової децентралізації в Україні.

Отже, податок на доходи фізичних осіб слід вважати бюджетотворюючим податком (основним прямим бюджетотворюючим податком) для бюджетів різного рівня. Фіскальна значимість даного податку посилюється у контексті макрофіскальних змін. Посилення фіскальної значимості податку на доходи фізичних осіб реалізується шляхом забезпечення шостої частини всіх доходів, а для місцевих бюджетів – більшої половини доходів.

Фіскальна ефективність будь-якого податку та податкової системи загалом повинна узгоджуватися з соціальною справедливістю. Вважаємо необхідним оцінити ступінь узгодженості надходжень податку на доходи на фізичних осіб за допомогою коефіцієнта еластичності (рис. 4). Коефіцієнт еластичності податку на доходи на фізичних осіб показує, наскільки відсотків змінюються надходження даного податку при зміні різних видів доходів на 1%:

$$K_{ел.} = \left(\frac{X^0}{X} \div \frac{Y^0}{Y} \right), \quad (1)$$

де X – початковий рівень податкових надходжень; X^0 – приріст податкових надходжень; Y – початковий рівень визначального фактора (ВВП); Y^0 – приріст аналізованого фактора [19, 214]. Для нашого дослідження фактором визначимо дохід населення (без соціальних трансфертів) та заробітну плату.

У 2007–2008 та 2010–2012 рр. значення коефіцієнта еластичності податку на доходи на фізичних осіб та доходів (заробітна плата, прибуток та змішаний дохід, доходи від власності) не перевищували або дорівнювали 1, що свідчить про дотримання принципу соціальної справедливості.

У 2009 та 2013–2015 рр. мали місце суперечності динаміки надходжень податку на доходи на фізичних осіб та доходу населення. Перша суперечність відбулася у 2009 р., коли надходження податку зменшилися на 3,1% при майже незмінному загальному розмірі доходів, проте зменшенні заробітної плати, прибутку та змішаного доходу. У 2014 р. надходження податку на доходи на фізичних осіб до Зведеного бюджету України збільшилися на 4,1%, але дохід населення у тому ж році зменшився.

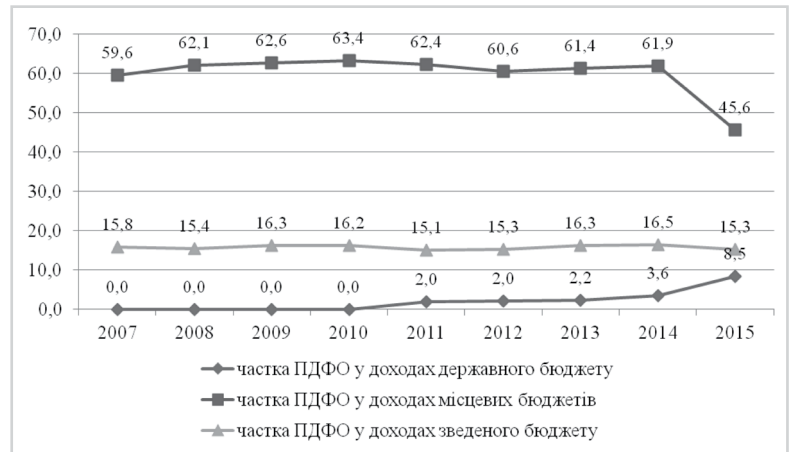


Рис. 3: Частка надходжень податку на доходи на фізичних осіб у доходах бюджету у 2007–2015 рр., %
Джерело: Розроблено авторами

Fig. 3: The share of individual income tax in revenues of budget, 2007-2015, %
Source: Developed by the authors



Рис. 4: Коефіцієнт еластичності надходжень податку на доходи на фізичних осіб
Джерело: Розроблено авторами

Fig. 4: The coefficient of elasticities of individual income tax
Source: Developed by the authors

У 2015 р. коефіцієнт еластичності надходжень податку на доходи на фізичних осіб та доходів населення становив 2,2, заробітної плати – 2,9, що свідчить про продовження тенденції збільшення оподаткування доходів населення.

Таким чином, у 2014–2015 рр. спостерігався дисбаланс фіскальної ефективності та соціальної справедливості податку на доходи фізичних осіб: за незмінності доходів населення чи їх зменшення рівень оподаткування збільшується. У 2014 р. до загального оподаткованого доходу платників податку на доходи фізичних осіб включено пасивні доходи та пенсії, а також запроваджено справляння військового збору. Зміни у складі загального оподаткованого доходу платників податку на доходи фізичних осіб мали наступний фіскальний ефект: від пасивних доходів (процентів) – 2126,0 млн грн. у 2014 р. та 8218 млн грн. у 2015 р.; пенсійних виплат або щомісячного довгочасного грошового утримання 21,7 млн грн. та 1085,8 млн грн. відповідно; військового збору – 2534,7 млн грн. та 9154 млн грн. відповідно.

На нашу думку, у 2016 р. суперечності оподаткування доходів фізичних осіб можуть лише посилюватися, оскільки було підвищено базову ставку податку з 15 до 18%, а реальний наявний дохід населення за I квартал 2016 р. зменшився на 14,9% [21].

Отже, коефіцієнт еластичності надходжень податку на доходи на фізичних осіб та наявного доходу населення

свідчить про наявність суперечностей у дотриманні принципів фіскальної ефективності та соціальної справедливості та збільшення надходжень до бюджетів різних рівнів одночасно з незмінним обсягом доходів населення або їх зменшенням.

Багатофакторна регресійна модель надходжень податку на доходи фізичних осіб до бюджету у 2007–2015 рр., побудована як функція п'яти змінних: заробітна плата (X11), прибуток та змішаний дохід (X12), доходи від власності (X13), базова ставка податку на доходи фізичних осіб (X14), ставка податку на доходи фізичних осіб за пасивними доходами (X15), має наступний вигляд:

$$Y = -70527,3 + 0,0662 X11 + 0,1301 X12 - 0,0946 X13 + 4959,53 X14 + 527,17 X15$$

Значення R^2 становить 0,9992, що свідчить про адекватність побудованої моделі. Оцінка параметрів моделі по-

датку на доходи фізичних осіб свідчить про наявність факторів прямого та оберненого впливу. Обернений вплив на розмір модель надходження податку на доходи фізичних осіб характерний для доходів від власності ($a_{13} = -0,0946$). Прямий вплив характерний для заробітної плати, прибутку та змішаного доходу, а також ставок податку.

5. Висновки

Гіпотезою нашого дослідження була невідповідність фіскальної ефективності та соціальної справедливості податку на доходи фізичних осіб та посилення оподаткування в період соціальної та економічної нестабільності, підвищення рівня безробіття та зменшення реальних доходів населення. Використання кластерного аналізу та багатофакторного регресійного моделювання дало змогу визначити бюджетотворюючу роль податку на доходи фізичних осіб, проте посилення податкового тиску відбувалося одночасно з зменшенням доходів населення.

Література

1. Барабаш Л. В. Ефективність механізму оподаткування доходів фізичних осіб : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Л. В. Барабаш ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К., 2013. – 21 с.
2. Безпалько І. Р. Розвиток системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / І. Р. Безпалько; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Л.: 2011. – 20 с.
3. Глущенко В. В. Оподаткування і розподіл доходів фізичних осіб в Україні : монографія / В. В. Глущенко, В. В. Сомова. – Харків : Смуґаста типографія, 2016. – 215 с.
4. Швабій К. І. Оподаткування доходів населення: проблеми науки та практики : монографія / К. І. Швабій. – Ірпінь : НУ ДПС України, 2009. – 296 с.
5. Яроцька Т. Р. Шляхи вдосконалення системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні : дис... канд. екон. наук: 08.00.08 / Т. Р. Яроцька ; Національний ун-т держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2007. – 216 с.
6. Лондар С. Л. Моделі прийняття рішень з проблем вдосконалення податкової політики в умовах ринкової трансформації економіки України : монографія / С. Л. Лондар ; за ред. В. Є. Юринець. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. – 274 с.
7. Лук'яненко І. Г. Системне моделювання показників бюджетної системи України : принципи та інструменти / І. Г. Лук'яненко. – К. : Вид. дім «Кисво-Могиланська академія», 2004. – 542 с.
8. Сидорович М. Я. Динамічний підхід до аналізу та моделювання податку з доходів фізичних осіб / М. Я. Сидорович // Наукові праці НДФІ. – 2010. – Вип. 1. – С. 141–150.
9. Сомова В. В. Імітаційне моделювання прогресивної шкали ставок податку на доходи фізичних осіб в Україні / В. В. Сомова, О. О. Чумакова // Проблеми економіки. – 2014. – № 3. – С. 305–311.
10. Чумак О. В. Моделювання рівня податкового навантаження податку з доходів фізичних осіб / О. В. Чумак // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2009. – Вип. 2. – С. 209–218.
11. Auerbach, A. Evaluating fiscal policy with a dynamic simulation model [Electronic resource] / A. Auerbach, L. Kotlikoff // American Economic Review. – 1987. – Vol. 77. – P. 49–56. – Access mode : <http://www.jstor.org/stable/1805428>
12. Barro R. Measuring the Average Marginal Tax Rate from the Individual Income Tax / R. Barro, S. Chaipat // Journal of Business. – 1983. – Vol. 56. – No. 4. – P. 419–452. doi: <https://doi.org/10.1086/296211>
13. Taxation of employment income in international Tax Law / ed. by Daniela Hohenwarter, Vanessa Metzler. – Wien : Linde, 2009. – 693 p.
14. Salzyzn V. Canadian income tax policy : an economic evaluation / V. Salzyzn. – 3 ed. – [Don Mills, Ont.]: [etc.] : CCH Canadian limited, 1986. – XIII, 289 p.
15. Feenberg, D. The Income and Tax Share of Very High-Income Households, 1960-1995 / D. Feenberg, J. Poterba // The American Economic Review. – 2000. – Vol. 90. – No. 2, Papers and Proceedings of the One Hundred Twelfth Annual Meeting of the American Economic Association (May, 2000). – P. 264–270. doi: <https://doi.org/10.1257/aer.90.2.264>
16. Про бюджетну класифікацію : Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – 2011. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>
17. Звітність про виконання бюджетів [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>
18. Про Державний бюджет України на 2016 рік : Закон України від 25.12.2015 № 928-VIII. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – 2016. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/show/928-19/page>
19. Барулін С. В. Налоговый менеджмент / С. В. Барулін, Е. А. Ермакова, В. В. Степаненко. – М. : Центр учебной литературы, 2009. – 269 с.
20. Доходи та витрати населення [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Офіційний сайт. – 2016. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
21. Наявний дохід населення [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Офіційний сайт. – 2016. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

Стаття надійшла до редакції 10.09.2016

References

1. Barabash, L. V. (2013). *The effectiveness of the mechanism of personal income taxation*. Kyiv : National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (in Ukr.).
2. Bezpal'ko, I. R. (2011). *Development of individual income tax in Ukraine*. Lviv : Institute of Regional Research (in Ukr.).
3. Hlushchenko, V. V., & Somova, V. V. (2016). *Taxation and distribution of personal income in Ukraine*. Kharkov: Striped typography (in Ukr.).
4. Shvabii, K. I. (2009). *Taxation of incomes of the population, problems of science and practice*. Irpin : The National University of the State Tax Service of Ukraine (in Ukr.).
5. Yarotska, T. R. (2007). *The system of personal income taxation and the ways of its improvement in Ukraine*. Irpin : The National University of the State Tax Service of Ukraine (in Ukr.).
6. Londar, S. L., & Yurynets, V. Ye. (2001). *Models of making decisions on issues of improving tax policy in a market economy transformation of Ukraine*. Lviv : Lviv national university after Ivan Franko (in Ukr.).
7. Lukianenko, I. H. (2004). *System modeling indicators of the budget system of Ukraine: principles and instruments*. Kyiv : Kyiv-Mohyla Academy (in Ukr.).
8. Sydorovych, M. Ya. (2010). Dynamic approach to the analysis and modeling of the income tax. *Naukovi pratsi NDFI (RFI Scientific Papers)*, 1, 141-150 (in Ukr.).
9. Somova, V. V., & Chumakova, O. O. (2014). Simulation Modeling of the Progressive Scale of Individual Income Tax Rates in the Ukraine. *Problemy ekonomiky (Problems of Economics)*, 2, 305-311 (in Ukr.).
10. Chumak, O. V. (2009). Modeling level of tax burden of tax on personal income. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh (Economic Strategy and Prospects for Development of Trade and Services)*, 2, 209-218 (in Ukr.).
11. Auerbach, A., & Kotlikoff, L. (1987). Evaluating fiscal policy with a dynamic simulation model. *American Economic Review*, 77(2), 49-56. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/1805428>
12. Barro, R., & Chaipat, S. (1983). Measuring the Average Marginal Tax Rate from the Individual Income Tax. *Journal of Business*, 56(4), 419-452. doi: <https://doi.org/10.1086/296211>
13. Hohenwarter, D., Metzler V. (2009). *Taxation of employment income in international Tax Law*. Wien : Linde, 2009.
14. Salzyzn, V. (1986). *Canadian income tax policy: an economic evaluation* / V. Salzyzn. CCH Canadian limited.
15. Feenberg, D., & Poterba J. (2000). The Income and Tax Share of Very High-Income Households, 1960-1995. *The American Economic Review*, 90(2), 264-270. doi: <https://doi.org/10.1257/aer.90.2.264>
16. Ministry of Finance of Ukraine (2011, December 14). *On Budget Classification. Working Paper No. 11*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11> (in Ukr.).
17. State Treasury Service of Ukraine (2016). *Reporting on execution of budgets*. Retrieved from <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477> (in Ukr.).
18. Verkhovna Rada of Ukraine (2015). *On the State Budget of Ukraine for 2016* (Law of Ukraine). Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/928-19/page> (in Ukr.).
19. Barulyn, S. V., Ermakova, E. A., & Stepanenko, V. V. (2009). *Tax management*. Moscow : Center uchebnoi lyteraturu (in Russ.).
20. State Statistics Service of Ukraine (2016). *Income and expenditure of population*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> (in Ukr.).
21. State Statistics Service of Ukraine (2016). *Disposable income of population*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> (in Ukr.).

Received 10.09.2016